

16.11.2007

Digitaalisen kirjaston ohjausjärjestelmä
Verkkopalveluryhmän kokous 7.11.2007

Aika: 7.11.2007, klo 14-16

Paikka: Helsingin yliopisto, oppimiskeskus Aleksandria, neuvottelutila 431

Läsnä: Markku Löytönen, HY, puheenjohtaja
Birgitta Auren, Vaasan kaupunginkirjasto
Ari Muhonen, TKK
Sirkku Blinnikka, Päijät-Hämeen koulutus konserni
Teo Kirkinen, HY poistui kohdan 6 käsittelyn aikana
Kari Liukkunen, OY
Nina Hyvönen, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia
Jarmo Saarti, Kuopion yliopisto, videoyhteys
Juha Hakala, Kansalliskirjasto
Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto saapui kohdan 4 käsittelyn aikana
Annu Jauhiainen, Kansalliskirjasto

Asiantuntijat:

Erkki Lounasvuori, Helsingin kaupunginkirjasto

Päivi Jokitalo, Kansalliskirjasto

Esa-Pekka Keskitalo, Kansalliskirjasto

Ari Rouvari, Kansalliskirjasto

Toni Vesterinen, Kansalliskirjasto

Aki Kangas, sihteeri

Poissa: Totti Mäkelä, Tieteen tietotekniikan keskus CSC

Elisa Orrman, Kansallisarkisto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.05.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

3. Tiedotusasiat

Juha Hakala kertoi, että Kansalliskirjaston tietohallintostrategian valmistelu on edennyt suunnitellusti.

Juha Hakala kertoi myös, että uusi palvelin on tuotannossa. Viimeiset Voyager-tietokannat siirrettiin uudelle palvelimelle 11.10.2007. Konsortioiden kesken on tarkoitus sopia kustannustenjakomallista sekä siirtää palvelimen hallintaoikeudet opetusministeriölle. Uuden palvelimen kustannusvaikutuksista on vaikea antaa tarkkaa summaa tässä vaiheessa, mutta aiempaan verrattuna on odotettavissa säästöjä muun muassa tukimaksuista.

4. Järjestelmäarkkitehtuurihanke / Ari Rouvari ja Esa-Pekka Keskitalo

Järjestelmäarkkitehtuurihankkeen tavoitteena on rakentaa tehokas ja kilpailukykyinen tieto- ja viestintäinfrastruktuuri Suomen kirjastoverkolle ja muille muistiorganisaatioille.

Järjestelmäarkkitehtuurin kehittäminen jakautuu kolmeen osa-alueeseen:

- uuden sukupolven käyttöliittymään,
- yhteiseen kansallisuetteloon ja myöhemmin kansalliseen kirjastojärjestelmään, sekä
- pitkäaikaissäilytysjärjestelmään (PAS).

Uuden sukupolven käyttöliittymä on yksinkertainen, helppo ja nopea yhden luokun palvelu, jolla voi käyttää paikallisia ja lisensoituja kokoelmia. Kansallisuetteloon kootaan kaikki kirjastojen ja arkistojen viitetietokannat. Kansallisuettelosta voidaan edetä yhteiseen, Kansalliskirjaston ylläpitämään kirjastojärjestelmään.

Esitys: Ari Rouvari ja Esa-Pekka Keskitalo esittelevät järjestelmäarkkitehtuurihanketta. Keskustellaan alustuksen pohjalta.

Käsittely:

Ari Rouvari ja Esa-Pekka keskitalo esittelivät järjestelmäarkkitehtuurihankkeen osa-alueet.

Todettiin, että järjestelmäarkkitehtuurihanke on kannatettava. Hankkeelle tulee asettaa hyvät tavoitteet, joita lähdetään toteuttamaan.

Pidettiin hyvänä, että tarkoituksena on loppukäyttäjän tiedonhakumahdollisuuksien parantaminen ja nykyisten käyttöliittymien kirjon selkiyttäminen. Tärkeää on myös ajatus siitä, että palvelut viedään sinne, missä käyttäjät ovat ja palveluja voidaan räätälöidä asiakkaan tarpeiden mukaan.

On etu, jos järjestelmäarkkitehtuurihankkeen myötä voidaan vapauttaa kirjastoammattilaisten työaika tietosisältöjen jalostamiseen.

Mahdollisen uuden järjestelmän tulee olla modulaarinen. Todettiin, että uuden järjestelmän vaihtoehtona voisi olla rajapintojen luominen useamman eri järjestelmän välille. Yhden järjestelmän mallissa voi olla uhka, että kirjastot ovat yhden järjestelmätoimittajan ”armoilla”.

Uusien järjestelmien suunnittelussa tulee huomioida järjestelmän tulevat käyttäjät eli nykypäivän nuoriso ja heille ominaiset tavat toimia verkkoympäristössä. Yhteisen järjestelmän osalta tulee selvittää painettujen aineistojen logistiikkaan liittyvät kysymykset.

Todettiin, että yhteistyö ja dialogi ovat oleellisia, jotta suunnittelun tueksi saadaan kattava näkemys eri toiveista ja tarpeista. Järjestelmänäkökulman lisäksi on tarkasteltava yhdessä myös toimintatapoja ja niiden mahdollista uudistamista.

Liite 1: Järjestelmäarkkitehtuuri

Päätös: Esityksen mukaan.

5. Kansalliskirjaston prosessikartta: Tiedon infrastruktuurin tarjoaminen

Kansalliskirjaston ydinprosesseiksi on määritelty Tietosisältöjen tarjoaminen, Julkaistun kulttuuriperinnön hallinta sekä Tiedon infrastruktuurin tarjoaminen. Viimeksi mainitun ydinprosessin avainprosesseja ovat Verkkoaineiston keskitetty hankinta, Tietojärjestelmien valinta sekä Palveluiden kehittäminen kirjastoverkolle. Prosessien laadinta on loppusuoralla ja tässä vaiheessa on hyvä aika esitellä ne kirjastoverkolle ja saada palautetta ja kommentteja.

Esitys: Kirjastoverkkopalveluiden edustajat esittelevät Tiedon infrastruktuurin tarjoamisen avainprosesseja. Keskustellaan ryhmissä ja kommentoidaan prosessikuvauksia.

Käsittely:

Ari Rouvari, Annu Jauhiainen ja Toni Vesterinen esittelivät Kirjastoverkkopalveluissa laaditut avainprosessit.

Liite 2: Tiedon infrastruktuurin tarjoamisen avainprosessit

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

6. Rakennemuutokset kirjastosektoreilla / Päivi Jokitalo

Kirjastosektoreilla on meneillään rakennemuutos. Tietokantoja, kirjastoja, kuntia, ammattikorkeakouluja ja yliopistoja yhdistetään. Kirjastoverkkopalveluissa selvitetään, mitä muutos tarkoittaa kirjastopalveluiden osalta. Selvitys on aloitettu elektronisen aineiston lisensoinnista ja Nelli-portaalista. Yhdistyvistä organisaatioista yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektoreilla on valittu kolme pilottia, joihin on tutustuttu: Stadia ja Evttek,

Lappeenrannan tekninen yliopisto ja Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu sekä Kuopion ja Joensuun liittoyliopistohanke.

Esitys: Päivi Jokitalo raportoi selvityksen etenemisestä. Keskustellaan alustuksen pohjalta.

Käsittely:

Päivi Jokitalo esitteli rakennemuutosten vaikutuksia erityisesti FinELibin aineistohankintaan.

Todettiin, että rakenteellinen kehittäminen koskee laajasti Kirjastoverkkopalveluja: tietokantoja, Nelli-portaalia, FinELib-aineistohankintaa sekä Tieteellisten kirjastojen yhteistilastoa.

Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen kireä aikataulu on huolestuttavaa, sillä muutoksessa on paljon asioita suunniteltavana. On tärkeää, että kirjasto- ja tietopalveluasioita päästään suunnittelemaan muutoshankkeissa heti alusta alkaen, jotta niihin liittyvät asiat saadaan selvitettyä kunnolla.

Liite 3: Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen ja FinELib

Päätös: Esityksen mukaan.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut käsiteltävänä.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Seuraava kokous on sovittu pidettäväksi tiistaina 18.12.2007 kello 12-14 Fabianian kokoushuoneessa.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.45.